

Kurban Bayramının Suudi Arabistan'da Türkiye'den Önce veya Sonra Başlaması Hâlinde Yapılan Hac İbadeti Geçerli Olur Mu?

22 Nisan 2025

Kur'ân-ı Kerîm'de güneş ve ayın bir hesaba göre hareket ettiği, (er-Rahmân, 55/5) bunların diğer fonksiyonlarının yanında aynı zamanda birer hesap ölçüsü de kılındığı, (el-En'âm, 6/96) yılların sayısını ve hesabı bilmemiz için aya menziller tayin edildiği. (Yûnus, 10/5) gökler ve yer yaratıldığı zaman on iki ay meydana gelecek şekilde bir nizam konduğu, (et-Tevbe, 9/36) ayın yeryüzünden hilal şeklinde başlayıp kademe kademe farklı şekillerde görülmesinin insanlar ve hac için vakit ölçüleri olduğu (el-Bakara, 2/189) belirtilmektedir. Fakihlerin çoğunluğuna göre kamerî aylar, ayın güneş battıktan sonra yeryüzünün herhangi bir yerinden hilal hâlinde çıplak gözle görülmesi veya görülebilecek durumda olmasıyla başlar.

Günümüzde ayın hilal hâlinde nerede ve ne zaman görülebileceği, hatasız olarak hesapla tespit edilebilmektedir. Yurdumuzda ve İslam ülkelerinin çoğunda hesaplamalar, hilalin dünyanın neresinde olursa olsun görüleceği dikkate alınarak yapılmakta ve takvimler bu hesaplamalara göre düzenlenmekte; bayramlar da buna göre belirlenmektedir. Bazı İslam ülkeleri ise kamerî aybaşlarının tespitinde, ayın hilal şeklinde gökyüzünde görülebilecek hâlde bulunması zamanını değil kavuşum anını (ayın her dolanmasında bir kez güneş, ay ve dünyanın aynı doğrultuya gelmesini/içtimayı) esas almaktadırlar.

Ayrıca kimi ülkeler, ihtilâf-ı metâli'a itibar etmekte yani hilalin dünyanın herhangi bir yerinde görülmesini veya görülebilirliğini değil kendi ülkelerinde görülebilirliğini dikkate almaktadırlar. İslam âleminde zaman zaman bizden bir gün önce veya bir gün sonra bayram yapan ülkelerin bulunması bu sebeptedir. Bu tür içtihat farklılığından doğan farklı uygulamalar, kimsenin ibadetine zarar vermez. Bu nedenle de Suudi Arabistan'da bulunanlar, o günlerde bu ülkenin uygulamalarına göre hareket ederler. Dolayısıyla söz konusu ülkenin hesabına göre yapılan hac ibadeti geçerlidir.

Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu Fetvaları (12. Baskı, 2025), s. 454